

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 24) 2021

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) (Rhif 24) 2021.

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

22 Rhagfyr 2021

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio [Rheoliadau Diogelu Iechyd \(Cyfyngiadau Coronafeirws\) \(Rhif 5\) \(Cymru\) 2020](#) ("y prif Reoliadau").

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau a'r gofynion a nodir yn y prif Reoliadau, fel y'u diwygiwyd gan y Rheoliadau hyn, yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad a achosir gan y coronafeirws ar hyn o bryd.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod y prif Reoliadau, fel y'u diwygir gan y Rheoliadau hyn, yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol, mae'r Llywodraeth o'r farn bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaeniad clefydau heintus a/neu fod hawl i wneud yr ymyriad ar y sail ei fod yn ceisio cyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur.

Mae Erthygl 5 (yr hawl i ryddid), Erthygl 8 (yr hawl i barch at fywyd preifat a theuluol), Erthygl 9 (rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd), Erthygl 11 (rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (diogelu eiddo) yn cael eu cyffwrdd gan y prif Reoliadau.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os oes angen gwneud hynny mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid cyfiawnhau'r holl gyfyngiadau a gofynion o'r fath ar y sail mai eu bwriad yw cyflawni nod cyfreithlon, sef diogelu iechyd y cyhoedd, a'u bod yn gymesur. Hefyd, mae angen cydbwysu unrhyw ymyrraeth â'r hawliau hyn â rhwymedigaethau cadarnhaol y Wladwriaeth o dan Erthygl 2 (yr hawl i fywyd). Mae addasu'r cyfyngiadau a'r gofynion o dan y prif Reoliadau drwy'r Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur i ledaeniad y coronafeirws. Mae'n cydbwysu'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a berir gan y coronafeirws yn erbyn hawliau unigolion a busnesau, mewn modd sy'n parhau'n gymesur â'r angen i leihau cyfradd trosglwyddo'r coronafeirws, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.

Yn unol ag adran 11A(4) o Ddeddf Offerynnau Statudol 1946, hysbyswyd y Llywydd y bydd y Rheoliadau hyn yn dod i rym lai na 21 diwrnod ar ôl i'r offeryn gael ei osod. Yn unol ag adran 4(1) o'r un Ddeddf, hysbyswyd y Llywydd hefyd y bydd y Rheoliadau yn dod i rym cyn iddynt gael eu gosod yn y Senedd. Trwy beidio â chydymffurfio â'r confensiwn 21 diwrnod a dod â'r Rheoliadau i rym cyn iddynt gael

eu gosod yn y Senedd, bydd modd i'r Rheoliadau ddod i rym cyn gynted ag y bo modd er mwyn:

- lliniaru effeithiau absenoldebau estynedig staff ar wasanaethau cyhoeddus hanfodol yng Nghymru
- cysoni'r sefyllfa yng Nghymru â'r sefyllfa a gyflwynwyd gan Lywodraeth y DU er mwyn lliniaru unrhyw drafferthion neu ddryswch ar y ffin
- symleiddio ein rheolau hunanynysu i gynorthwyo negeseuon cyhoeddus a chynorthwyo cydymffurfiaeth.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 ("Deddf 1984"), a rheoliadau a wneir oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr. Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud o dan adrannau 45C(1) a (3)(c) a 45P(2) o Ddeddf 1984. Caiff rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn eu hamlinellu yn y [Memorandwm Esboniadol](#) ar gyfer y prif Reoliadau.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad i iechyd y cyhoedd a berir gan nifer achosion a lledaeniad y coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) sy'n achosi'r clefyd a elwir yn COVID-19. Mae'r Rheoliadau hyn yn gwrthdroi'r ddarpariaeth benodol a gyflwynwyd ar 3 Rhagfyr; i alluogi swyddogion olrhain cysylltiadau Profi, Olrhain, Diogelu GIG Cymru i'w gwneud yn ofynnol i bobl hunanynysu o ganlyniad i gysylltiad agos ag achos wedi'i gadarnhau o'r amrywiolyn Omicron (B.1.1.529) o COVID-19, neu ag achos lle y mae amheuaeth o'r amrywiolyn hwnnw. Mae'r Rheoliadau yn adlewyrchu newidiadau sydd wedi'u cyflwyno gan Lywodraeth y DU ar gyfer Lloegr.

Bydd y diwygiadau yn golygu dychwelyd at y ddarpariaeth bresennol yn y ddeddfwriaeth sy'n eithrio cysylltiadau agos rhag hunanynysu cyhyd â'u bod wedi cwblhau cwrs llawn o frechlyn wedi'i awdurdodi, wedi cymryd rhan mewn treial brechlyn neu o dan 18 mlwydd oed. Bydd hyn yn gymwys i gysylltiadau pob achos positif – Omicron ai peidio. Bydd canllawiau hefyd yn cael eu rhoi i gynghori cysylltiadau sydd wedi'u heithrio i gymryd prawf llif unffordd bob dydd am 7 diwrnod.

Mae'r prif Reoliadau nawr wedi'u diwygio, gan gael effaith o ddechrau 22 Rhagfyr 2021 ymlaen, fel a ganlyn:

- Dileu'r gwahaniaeth rhwng cysylltiadau agos achosion y gwyddys neu yr amheuir eu bod yn Omicron, a chysylltiadau agos pob achos positif arall.
- Ni fydd rhaid i unrhyw gysylltiad agos, ni waeth pa amrywiolyn o'r coronafeirws sydd o dan sylw, hunanynysu:
  - os yw'n blentyn,

- os yw wedi cwblhau cwrs o ddosau o frechlyn awdurdodedig o leiaf 14 o ddiwrnodau cyn y cysylltiad agos,
  - os yw'n cymryd rhan mewn treial clinigol yn y Deyrnas Unedig, neu
  - os yw'n cymryd rhan mewn cynllun profi.
- Mae'r Rheoliadau hefyd yn darparu, pan fo person yn dod o fewn y categorïau hyn ond yr oedd o dan ofyniad i ynysu yn union cyn dechrau'r diwrnod ar 22 Rhagfyr 2021 o ganlyniad i gael cysylltiad agos ag achos y gwyddys neu yr amheuir ei fod yn Omicron, fod y gofyniad i ynysu'n dod i ben ar ddechrau'r diwrnod ar y dyddiad hwnnw.

5. Y cefndir polisi

Mae'r newidiadau hyn yn cael eu gwneud mewn ymateb i'r newid yn y cyd-destun mewn perthynas ag ymddangosiad diweddar yr amrywiolyn Omicron o COVID-19 a'i gynnydd tuag at fod yr amrywiolyn mwyaf cyffredin.

Effaith y diwygiadau yw y bydd eithriadau blaenorol yn gymwys i'r rhai sydd wedi dod i gysylltiad agos ag unrhyw achos o COVID-19. Bydd y rhai sydd wedi'u brechu'n llawn, y rhai o dan 18 mlwydd oed a'r rhai sy'n cymryd rhan mewn treial clinigol ar gyfer brechlyn wedi'u heithrio rhag y gofyniad i hunanynysu os ydynt wedi'u nodi fel cysylltiad agos ag achos positif. Serch hynny, bydd canllawiau ychwanegol yn cael eu rhoi i gymryd prawf llif unffordd bob dydd am 7 diwrnod. Y nod yw cydbwysu'r niwed a achosir gan hunanynysu i les unigolion, addysg, gwasanaethau cyhoeddus a'r economi, â'r angen i arafu lledaeniad Omicron cymaint â phosibl i leihau'r risg o ganlyniadau niweidiol ymysg pobl agored i niwed a'r risg o orlethu gwasanaethau iechyd a gofal.

6. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n deillio o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd cyhoeddus ar fyrder, nid oes ymgynghoriad cyhoeddus wedi'i gynnal mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

7. Asesiad Effaith Rheoleiddiol ac asesiadau effaith eraill

Mae asesiad effaith cryno wedi'i lunio mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn, ond oherwydd bod angen eu rhoi ar waith ar fyrder i ddelio â bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd, nid yw wedi'i gyhoeddi eto. Bydd yn cael ei gyhoeddi cyn gynted ag y bo'n ymarferol bosibl.